

Mannréttindaáætlun

Í 65. gr. Stjórnarskrár Lýðveldisins Íslands segir á þessa leið: „Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernis, uppruna, kynþáttar, litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti.” Allar aðrar reglur sem samfélagið hefur sett sér um jafnréttismál, hvort sem er í lögum, reglugerðum, félagssamþykktum eða með öðrum hætti, eru í raun nánari útfærsla á þessari grein stjórnarskrárinnar.

Í jafnréttisáætlun grunnskóla þarf engu að bæta efnislega við grunnfyrirmæli greinarinnar en í henni er hins vegar nauðsynlegt að lýsa því hvernig hægt er að tryggja sem fyllst jafnrétti allra þeirra er starfa í skólasamfélaginu. Það á ekki aðeins við um nemendur heldur einnig kennara og annað starfsfólk.

Í samræmi við ákvæði laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008 skuldbindur Foldaskóli sig til að fara eftir [Mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar](#). Stefnan skal kynnt öllu starfsfólki og vera sýnileg á heimasíðu skólans. Skólastjóri ber ábyrgð á að stefnunni sé framfylgt.

Að auki mun skólinn í samræmi við 22. laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008 gera sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að nemar verði fyrir kynbundinni eða kynferðislegri áreitni í skólanum. Þá mun skólinn fræða nemendur sína um kynferðislega áreitni og kynbundið ofbeldi. Starfsfólk skal þekkja einkenni kynferðislegrar áreitni og kynbundins ofbeldis og hvernig ber að bregðast við grun eða vissu um slíkt meðal nemenda skólans. Nemendum skal ætíð vera ljóst hver réttur þeirra er og hvert þeir geta leitað innan og utan skólans komi slíkt upp. Skólinn setur sér framkvæmdaáætlun hvert skólaár (Áherslu- og umbótaáætlun) þar sem fram koma skýr og vel skilgreind markmið í samræmi við Mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar. Þar sé árangursmat skýrt, eftirfylgni tryggð og ábyrgð ljós.

Nemendur

Markmið mannréttindastefnu Foldaskóla er meðal annars að stuðla að gagnkvæmri virðingu og þroska nemenda. Bæta líðan þeirra, námsárangur og auka skilning þeirra á viðhorfum og þörfum félaga sinna. Nemendur Foldaskóla eiga rétt á að starfa í jákvæðu umhverfi þar sem jafnrétti og umburðarlyndi ráða ríkjum.

Foldaskóli leitast við að tryggja öllum nemendum sínum jafna aðstöðu til náms og félagsstarfs óháð kynferði, kynhneigð, uppruna eða trúarskoðana.

Foldaskóli leitast við að beita fjölbreyttum kennsluaðferðum og koma til móts við misjafnan þroska, margs konar áhugamál og ólíkar þarfir nemenda. Skólinn hvetur nemendur til að horfa gagnrýnum augum á umhverfi sitt og láta vita af því sem betur mætti fara.

Nemendur skólans eiga rétt á markvissri fræðslu um réttindi sín og skyldur. Einnig ber skólanum að kynna þeim ítarlega möguleika þeirra til starfa og framhaldsmenntunar að grunnskólanámi loknu.

Upplýsingaöflun

Nauðsynlegt er að skólinn sækir reglubundið ákveðnar lykilupplýsingar um nemendur til þess að hafa yfirsýn yfir þarfir nemendahópsins og breytingar sem kunna að verða þar á. Þessum upplýsingum þarf að safna saman með sama hætti árlega til þess að fá rétta mynd af þróuninni á hverjum tíma. Þar að auki afla kennarar upplýsinga um nemendur, líðan þeirra, getu og áhugamál í og með daglegu starfi sínu.

Árlega þarf að:

Yfirfara og skrá kynjahlutföll í öllum bekkjum og námshópum til þess að leiða í ljós hvort óeðlilegur munur sé að skapast milli kynja-eða milli hópa með misjafnan bakgrunn.

Reglubundið þarf að:

- Leggja fyrir nemendur spurningalista um líðan þeirra og viðhorf til skólans, áhugamál og tómsundastarf.
- Meta og fylgjast með breytingum sem hindra eðlilegar framfarir í námi.
- Meta hvort samkennd drengja og stúlkna í íþrótt- og skili viðunandi árangri.
- Fylgjast með þeim könnunum sem birtar eru á þessu sviði og vinna úr upplýsingum sem þar koma fram.

Aðferðir og úrræði

Þær sértæku aðferðir, sem skólinn getur gripið til í þeim tilgangi að tryggja rétt allra nemenda í samræmi við stjórnarskrá og önnur opinber fyrirmæli verða að falla innan þess ramma, s.s. lögum, reglugerðum og námskrám og hins vegar af fjárveitingum, húsrými, tækjakosti og mannafla.

Tiltækar aðferðir og úrræði eru m.a.:

Sérstök áhersla kennara eða ráðgjafa á að efla eða bæla tiltekið hegðunarmynstur.

Röðun í náms- og vinnuhópa getur komið að notum við að hindra einelti og einnig til að efla sjálfstraust og frumkvæði nemenda sem ekki hafa náð sér á strik í námi eða félagsfærni.

Aðferðir Olweusaráætlunar við lausn á eineltismálum og uppbyggingarstefnan, sem skólinn hefur fylgt, hafa komið að góðum notum.

Rík ábyrgð er lögð á herðar skólastjórnenda. Þeir eiga að leggja áherslu á að allt skólastarf miði að því að undirbúa nemendur fyrir lífið. Einnig skal þess gætt að námsefni mismuni ekki kynjum og í náms- og starfsfræðslu verði nemendum kynnt störf sem hingað til hafa verið talin hefðbundin kvenna- eða karlastörf. Áherslu þarf að leggja á að styrkja sjálfsmynd nemenda og vinna gegn stöðluðum kynjaímyndum. Markviss náms- og starfsfræðsla, sem byggir bæði á almennri kynningu á framhaldsskólum og íslenskum vinnumarkaði, þarf að hefjast eigi síðar en í byrjun 8. bekkjar. Gefa þarf nemendum tækifæri til að fara í heimsóknir út í framhaldsskóla. Einnig þarf að vinna með gildismat og fordóma með almennum umræðum. Kynna þarf sérstaklega fyrir stúlkum nám og störf í tækni- og iðngreinum.

Starfsfólk

Mannréttindastefna Foldaskóla miðar að því að allt starfsfólk skólans verði meðvitað um tilgang og inntak stefnunnar og hagi störfum sínum í anda þess.

Ráðningar

Ráðningar starfsfólks skulu að öllu jöfnu miðast við það að fá til starfa sem hæfast starfslíð. Áhersla skal lögð á að kennarar hafi full kennsluréttindi en þó ekki síður að þeir hafi góða þekkingu í sínum kennslugreinum.

Réttindi á vinnustað

Aðgengi að vinnuaðstöðu, hlunnindum og öðru sem starfinu fylgir skal vera á jafnréttisgrunni. Launakjör og önnur starfskjör mega aldrei ráðast af kynferði, kynhneigð, trúarskoðunum né geðþótta en verða að vera samræmi við kjarasamninga. Foldaskóli leitast við að haga skipulagningu skólastarfs þannig að tekið sé tillit til fjölskyldulífs og aðstæðna starfsfólks.

Kynferðisleg áreitni gagnvart starfsfólki eða nemendum Foldaskóla skal í engum tilvikum liðin og ber að taka hart á slíkum málum ef upp koma.

Skólastjóri skal skipa 4 manna mannréttindanefnd sem í eiga sæti fulltrúar þess fólks sem í skólanum starfar. Nefndinni er ætlað það hlutverk að endurskoða mannréttindaáætlun þessa á tveggja ára fresti.

Nánar er fjallað um þennan þátt í starfsmannastefnu Foldaskóla frammar í þessum kafla handbókarinnar þ.e. **2.4 Starfsmannastefna**.

Einnig er sérstaklega fjallað um forvarnir og viðbrögð við kynbundnu áreiti og kynferðislegri áreitni frammar í þessum kafla undir **2.7 Kynferðisofbeldi, varnir og viðbrögð**.